LÖG

um sameiningu sveitarfélaga.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Félagsmálaráðuneytið skal í samráði við Samband íslenzkra sveitarfélaga stuðla að eflingu sveitarfélaganna með því að koma á sameiningu tveggja eða fleiri sveitarfélaga í eitt sveitarfélag, samkvæmt því, sem fyrir er mælt í lögum þessum.

2. gr.

Félagsmálaráðuneytið annast framkvæmd laga þessara í samráði við Samband íslenzkra sveitarfélaga og hlutaðeigandi sveitarstjórnir.

Sérstök áherzla skal lögð á eftirfarandi:

a. að eiga frumkvæði að því, að athuguð verði skilyrði fyrir sameiningu einstakra sveitarfélaga um allt land.
b. að afla upplýsinga eftir föngum um allt það, sem máli skiptir í sambandi við sameiningu sveitarfélaga.
c. að vera samstarfsnefndum, sbr. 3. gr., til ráðuneytis og aðstoðar við störf þeirra.
d. að annast fyrirgreiðslu við stjórnvöld um þau mál, sem varða sameininguna.
e. að vera sveitarstjórnum til aðstoðar við ákvörðun þeirra atvika, sem um ræðir í 5. gr.

3. gr.

Þegar tvær eða fleiri sveitarstjórnir hafa ákveðið að rannsaka möguleika á sameiningu, skulu þær kjósa samstarfsnefnd til þess að annast rannsóknina. Sæti í samstarfsnefnd eiga fulltrúar, sem hver sveitarstjórn kýs, sem hlut á að máli. Nefndin kýs formann úr sínum hópi.

Samstarfsnefndir skulu haga störfum sínum í samráði við ráðuneytið, enda skal það láta þeim í té hvers konar aðstoð, sem það telur horfa til frekari sameiningar.

Að lokinni rannsókn þessari skal samstarfsnefnd skila áliti til hlutaðeigandi sveitarstjórna.

4. gr.

Félagsmálaráðuneytið getur af sjálfsdáðum gert tillögu um sameiningu tilgreindra sveitarfélaga, og er þá sveitarstjórnum þeim, sem hlut eiga að máli, skylt að kjósa samstarfsnefndir, sbr. 3. gr., og fela þeim að rannsaka möguleika á sameiningunni.

Ákvæði 3. gr. gilda um slíkar nefndir.

5. gr.

Þegar samstarfsnefnd hefur skilað áliti sínu um sameiningu, skulu hlutaðeigandi sveitarstjórnir ákveða, hvort og hvernig sameiningin skuli vera. Hafa skal tvær umræður í sveitarstjórn um málið samkvæmt 28. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 58/1961.

Nú verður ágreiningur innan sveitarstjórnar um afgreiðslu málsins, og er þá sveitarstjórn heimilt að láta fara fram atkvæðagreiðslu innan sveitarfélagsins um sameininguna. Sveitarstjórn ákveður, hvenær atkvæðagreiðsla skuli fara fram. Félagsmálaráðuneytinu er og heimilt að ákveða, að fram skuli fara atkvæðagreiðsla um sameiningu í sveitarfélagi, ef sveitarstjórn þess hefur fellt ályktun um sameiningu,

og ákveður það þá jafnframt, hvenær atkvæðagreiðsla skuli fara fram. Sveitarstjórn lætur gera atkvæðaseðil til afnota við atkvæðagreiðsluna í samráði við ráðuneytið. Um atkvæðagreiðslur, samkvæmt þessari málsgrein, fer eftir því, sem við getur átt, samkvæmt lögum nr. 5 frá 1962, um sveitarstjórnarkosningar. Ef meiri hluti atkvæðisbærra íbúa sveitarfélags hefur synjað sameiningu við slíka atkvæðagreiðslu, verður það sveitarfélag ekki sameinað öðrum sveitarfélögum að svo stöddu.

Hafi sameiningin hlotið samþykki, annaðhvort með eða án atkvæðagreiðslu, skulu sveitarstjórnir þær, sem hlut eiga að máli, ákveða um gildistöku sameiningar, fjárhagsmálefni sveitarfélaganna og önnur atriði, sem um ræðir í 9. gr. laga þessara.

Ályktanir samkvæmt grein þessari skulu sendar ráðuneytinu til frekari fyrirgreiðslu.

6. gr.

Þegar ráðuneytinu hafa borizt ályktanir sveitarstjórna, sbr. 5. gr., skal leitað álits hlutaðeigandi sýslunefnda eða sýslumanna fyrir þeirra hönd um málið. Rétt er að ákveða hæfilegan frest til þess að skila áliti.

7. gr.

Þegar félagsmálaráðuneytinu hafa borizt samþykktir sveitarstjórna um sameiningu, sbr. 5. gr., ásamt álitsgerðum og tillögum, sbr. 6. gr, getur það ákveðið, að sameining skuli fram fara.

Ráðuneytinu er heimilt að skipta hreppi, ef slík skipting telst nauðsynleg, til þess að sameining á hluta eða hlutum úr hreppnum við nágrannasveitarfélag eða nágrannasveitarfélög geti orðið með þeim hætti, að hinn nýi hreppur eða hreppar fái eðlileg hreppamörk miðað við staðhætti. Slík hreppsskipting getur þó ekki farið fram, nema hlutaðeigandi hreppsnefnd samþykki hana. Leita skal umsagnar sýslunefndar um skiptinguna, áður en hún verður framkvæmd.

Samþykki dómsmálaráðuneytisins þarf til þess að sameina sveitarfélög, eða hluta af sveitarfélögum, sem eru sitt í hvoru lögsagnarumdæmi. Samþykki Alþingis þarf til þess að sameina sveitarfélög, eða hluta af sveitarfélögum, sem eru sitt í hvoru kjördæmi.

Félagsmálaráðuneytið hlutast til um, að samþykktir og reglugerðir, sem gilda í þeim sveitarfélögum, sem sameina skal, verði endurskoðaðar og samræmdar og út gefnar nýjar samþykktir og reglugerðir, sem gilda í hinu nýja sveitarfélagi.

8. gr.

Þegar ráðuneytið hefur staðfest sameiningu sveitarfélaga samkvæmt 7. gr., skal það gefa út tilkynningu um sameininguna, sem birta skal í B-deild Stjórnartíðinda. Þar skal greint frá nafni hins nýja sveitarfélags, hvaða sveitarfélög hafi verið sameinuð, frá hvaða tíma sameiningin gangi í gildi, tölu sveitarstjórnarmanna svo og, hvort kosning samkvæmt 9. gr. skuli fram fara og hvenær.

9. gr.

Þegar tvö eða fleiri sveitarfélög hafa verið sameinuð í eitt, getur ráðherra ákveðið, að sveitarstjórnarmenn verði fleiri í sveitarstjórn hins nýja sveitarfélags en ráð er fyrir gert um tölu sveitarstjórnarmanna í 13. og 14. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 58/1961, ef þess er óskað af sveitarstjórnum þeirra sveitarfélaga, sem sameinuð eru. Samkvæmt ósk sömu aðila getur ráðherra og ákveðið, að kosningar skuli fara fram til hinnar nýju sveitarstjórnar þegar við sameiningu svo og kjördag slíkra aukakosninga. Kjörtími er þá til næstu almennra sveitarstjórnakosninga.

10. gr.

Hreppsnefndir, sem skipaðar eru níu hreppsnefndarmönnum eða fleirum, geta ákveðið að setja fastar nefndir til að fara með einstök hreppsmál og hreppsráð, er hafi með höndum framkvæmd tiltekinna málefna hreppsins ásamt sveitarstjóra. Um slíkar nefndir og hreppsráð gilda ákvæði 36.—37. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 58/1961, eftir því, sem við á.

Heimilt er hreppsnefndum, sbr. 1. mgr., að setja samþykktir um stjórn hreppsmála, sbr. 38. gr. laga nr. 58/1961, og gilda þá ákvæði þeirrar greinar eftir því, sem við á.

11. gr.

Ráðuneytið getur ákveðið, að Jöfnunarsjóður veiti fjárhagslega aðstoð til þess að greiða fyrir sameiningu hreppa umfram þá aðstoð vegna skuldabyrða, sem heimiluð er í 2. mgr. 5. gr. laga nr. 51/1964, þegar sveitarfélög, sem hlut eiga að máli, eiga við óvenjulega erfiðleika að stríða vegna framfærsluþunga eða annarra hliðstæðra verkefna.

12. gr.

Þegar hreppar, sem eru í dreifbýli, verða sameinaðir kaupstað eða kauptúni, er sveitarstjórn hinna sameinuðu sveitarfélaga heimilt að ákveða um tiltekinn tíma, þó ekki lengur en 10 ár frá sameiningu:

1. að innheimta skuli fasteignaskatt, sbr. 5. gr. laga nr. 51/1964, með allt að 400% álagi. Ákvæði þetta gildir þó ekki um bújarðir með tilheyrandi jarðarhúsum.
2. að útsvör, sem lögð eru á gjaldendur, sem eiga lögheimili á bújörðum og hafa meiri hluta tekna sinna af landbúnaðarstörfum þar, verði lægri en annarra gjaldenda, þannig að frávik frá útsvarsstiga verði hagstæðara fyrir þá.

13. gr.

Ráðherra er heimilt að sameina hrepp nágrannasveitarfélagi að fenginni jákvæðri umsögn viðkomandi sýslunefndar og/eða bæjarstjórnar, ef íbúatala hreppsins er lægri en 30.

Til þess að koma í veg fyrir, að sveitarfélag, sem til verður samkvæmt 1. mgr. greinar þessarar, búi við óeðlilega mikla fjárhagsbyrði vegna sameiningarinnar, getur ráðherra veitt sveitarfélaginu árlegan styrk úr Jöfnunarsjóði í allt að fimm ár.

Birta skal tilkynningu um sameiningu samkvæmt grein þessari á sama hátt og fyrir er mælt í 8. gr.

14. gr.

Kostnaður við störf samstarfsnefnda greiðist af hlutaðeigandi sveitarfélögum í réttu hlutfalli við íbúatölu þeirra.

15. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Ákvæði til bráðabirgða.

Samstarfsnefndir þær, sem eru starfandi, skulu starfa áfram eftir gildistöku laga þessara, þar til þær hafa lokið störfum, eða hlutaðeigandi sveitarstjórnir hafa kosið nýjar samstarfsnefndir, samkvæmt lögum þessum.

Gjört í Reykjavík, 12. maí 1970.

Kristján Eldjárn.
(L. S.)

Emil Jónsson.